

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **D. B.**, zastoupen Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem, se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 416/VL - 18 - HA03 - 2009 ze dne 7. 10. 2011, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 4 Az 18/2011 - 73 ze dne 31. 5. 2012,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu Mgr. et Mgr. Markovi Čechovskému, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v částce 2904 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1]Výše označeným rozsudkem Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) byla zamítnuta žaloba žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojící proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 10. 2011, č. j. OAM - 416/VL - 18 - HA03 - 2009, kterým bylo rozhodnuto o žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) se neuděluje. O náhradě nákladů soudního řízení bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[2]Městský soud nejprve v odůvodnění svého rozsudku napadeného kasační stížností zrekapituloval obsah žaloby, obsah vyjádření žalovaného, obsah repliky stěžovatele, zjištění ze správního spisu a obsah rozhodnutí žalovaného.

[3]Městský soud dále uvedl, že neshledal v postupu žalovaného a v jeho závěrech žádné pochybení.

[4]Ke stěžovatelovým námitkám ohledně toho, že stěžovatelova rodina má být charakterizována jako sociální skupina ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, soud uvedl, že charakteristiku sociální skupiny nelze vztáhnout na stěžovatelovu rodinu v této souvislosti. Nelze hovořit o tom, že by stěžovatelova rodina byla odlišná, že by mohla být takto vnímána a že by příslušníci této skupiny byli něčím charakterističtí a to by bylo tak zásadní, že by mohla být vnímána jako odlišná. Stěžovatel v rámci správního řízení takto svoje postavení necharakterizoval a žalovaný neměl důvod stěžovatele takto zařadit. Žalovaný vycházel při posouzení tvrzení o případném ohrožení krevní mstou ze skutečností, které zjistil o stěžovatelově zemi původu a z nichž dovodil, že stěžovatel má možnost obrátit se na státní orgány země původu. Jemu, jako synovi vojáka, který byl v čechenské válce na straně Ruska zabit, by pomoc nebyla odmítnuta. Soud dospěl k závěru, že ust. § 12 písm. b) zákona o azylu nelze aplikovat na případ stěžovatele. V případě stěžovatele nelze hovořit o tom, že by se opodstatněně obával pronásledování z důvodů uvedených v tomto ustanovení zákona o azylu, přičemž vycházel rovněž z definice pronásledování uvedené v ust. § 2 odst. 8 zákona o azylu. V případě stěžovatele podle názoru městského soudu nelze hovořit o tom, že by měl odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, neboť se o takovou situaci nejedná.

[5]Ke stěžovatelovým námitkám ohledně nesprávného posouzení otázky udělení humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu městský soud uvedl, že neshledal v postupu žalovaného žádné pochybení nebo vybočení z mezí správního uvážení. Žalovaný přihlédl ke skutečnostem, které vyšly v průběhu správního řízení najevo, a neshledal je odůvodňujícími udělení mezinárodní ochrany podle § 14 zákona o azylu. Městský soud též uvedl, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany se nerozhoduje o vycestování stěžovatele. Pokud na území České republiky stěžovatel má rodinné vazby, studuje zde, má zde přátele, je možno situaci řešit jinou cestou než žádostí o udělení mezinárodní ochrany. Soud také poukázal na to, že důvod pro udělení mezinárodní ochrany nebyl shledán již při podání první žádosti stěžovatele a v současné době se v podstatě situace stěžovatele nemění. Městský soud se neztotožnil s tvrzením stěžovatele, že neudělení mezinárodní ochrany by znamenalo porušení čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně základních práv a svobod, který zakotvuje právo na respektování rodinného a soukromého života.

[6]Námitka stěžovatele týkající se obavy z návratu pro nutnost nastoupit základní vojenskou službu rovněž nebyla soudem shledána jako důvodná. Soud odkázal na odůvodnění správního rozhodnutí a jeho citace v rozsudku a dále uvedl, že žalovaný zjišťoval, že v Rusku existuje možnost výkonu náhradní civilní služby a tato skutečnost ještě zmírňuje stěžovatelovu situaci, i když ani případné nastoupení základní vojenské

služby, případně trest za nenastoupení základní vojenské služby, není možno hodnotit jako mučení nebo nelidské zacházení či trest.

[7]Ohledně doplňkové ochrany soud vyšel ze skutečností zjištěných v průběhu správního řízení, a proto neshledal důvod, aby stěžovateli byla udělena doplňková ochrana. Z podkladů, které měl žalovaný k dispozici, bylo rovněž prokázáno, že stěžovateli v případě jeho návratu nehrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu. Soud se rovněž ztotožnil se žalovaným v tom, že stěžovatel v případě návratu do Ruska může řešit svou situaci vnitřním přesídlením, pokud jde o obavy z neznámých osob, které by mohly realizovat krevní mstu.

[8]Ke stěžovatelem zmiňovaným obtížím spojeným s případnou žádostí o povolení k pobytu podle zákona o pobytu cizinců soud uvedl, že stěžovatel měl po dobu svého pobytu na území České republiky možnost požádat po zamítnutí své první žádosti o mezinárodní ochranu o povolení k pobytu podle zákona o pobytu cizinců. Neučinil tak a nyní, když se dostal do situace, kdy cesta k této žádosti je komplikovanější, žádá znovu o udělení mezinárodní ochrany. Za této situace se stěžovatelovo tvrzení o obtížích a obavách z návratu jeví jako účelové s cílem dosáhnout povolení k pobytu podle zákona o azylu. Soud (ve shodě se žalovaným) uvedl, že nelze touto cestou požadovat legalizaci pobytu, pokud nejsou dány podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. V případě stěžovatele nejsou podmínky k udělení mezinárodní ochrany dány, žalovaný proto postupoval správně, když stěžovatelovu žádost zamítl. Pokud má stěžovatel zájem setrvat na území České republiky, bude muset podstoupit jinou cestu k získání povolení k pobytu, než cestu žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[9]Důvodnou neshledal soud ani stěžovatelovu námitku, že z protokolu o pohovoru není zřejmé, že byl s jeho obsahem stěžovatel seznámen. Z obsahu správního spisu je zřejmé, že stěžovatel každou stránku protokolu o pohovoru podepsal bez připomínek jako správnou a výslovně souhlasil s jejím obsahem.

II. Kasační stížnost

[10]Proti tomuto rozhodnutí městského soudu brojil stěžovatel kasační stížností ze dne 17. 7. 2012, kterou posléze doplnil podáním ze dne 7. 11. 2012. Ve své kasační stížnosti ze dne 17. 7. 2012 stěžovatel označil stížnostní důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přičemž v doplnění kasační stížnosti ze dne 7. 11. 2012 stěžovatel zúžil důvody kasační stížnosti na důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[11]Stěžovatel nejprve uvedl, že přijatelnost kasační stížnosti spatřuje minimálně v zásadním pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Vzhledem k tomu, že stěžovatel namítá mimo jiné také nesprávné posouzení možnosti udělení humanitárního azylu městským soudem a žalovaným v předcházejících řízeních, mohlo by pochybení při posouzení této otázky představovat zásadní dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, což nelze prima facie vyloučit.

[12] Stěžovatel uvedl, že setrvává na námitkách uvedených v žalobě k městskému soudu a má za to, že kasační stížností napadený rozsudek městského soudu se s těmito námitkami řádně nevypořádal. Stěžovatel namítá, že se městský soud reálně vůbec nezabýval jeho žalobními námitkami, neboť chybí úvaha soudu o tom, proč se k námitkám stěžovatele staví daným způsobem. Rozsudek městského soudu je podle názoru stěžovatele nepřezkoumatelný pro naprostou absenci odůvodnění.

[13] Stěžovatel namítá, že mělo být žalovaným rozhodováno primárně o jeho nynější žádosti, žalovaný měl reflektovat tvrzení stěžovatele v této žádosti a tato tvrzení ověřit, případně vyvrátit. Judikatura do značné míry přenáší důkazní břemeno na správní orgán. Žalovaný přitom ve svém rozhodnutí argumentuje poznatky z předchozí žádosti, kterou za stěžovatele s největší pravděpodobností podávala jeho matka a ke které neměl co říci. Těmto požadavkům žalovaný nedostál, uchýlil se pouze ke komparaci stěžovatelovy výpovědi z hlediska její „konzistentnosti“. Ta podle představ žalovaného spočívá v tom, že vyškolená osoba se snaží nacvičenými dotazy vyslychanou osobu přimět, aby při výslechu dělala drobné chyby, které jsou jí zápětí kladeny v neprospěch. Stěžovatel uvádí, že ani právní zástupce nesmí do pohovoru vstupovat, protože se vystavuje nebezpečí ukončení pohovoru správním orgánem. Žalovaný označil důvody stěžovatelovy žádosti za zcela nevěrohodné a samotnou žádost za účelovou. Podle stěžovatele je každá žádost o mezinárodní ochranu účelová, neboť sleduje kromě azylových důvodů vedoucích k jejímu podání také jiný účel – získání určitého pobytového statusu, což je ona kýžená ochrana.

[14] Stěžovatel dále namítá, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, neboť tvrzení stěžovatele bez dalšího označil za nevěrohodná a, byť existují použitelné a v žalobě označené zprávy o existenci krevní msty, žalovaný je nereflektoval a pouze argumentoval tím, že není jasné, zda se stěžovatel o hrozbě krevní msty dověděl od babičky přímo nebo přes matku. Přitom podstatné je, zda stěžovatelem popsána hrozba existuje. Žalovaný měl možnosti ověřit základ stěžovatelova tvrzení (zda existovala osoba zabitá stěžovatelovým otcem a jakou roli tento čečenský bojovník a stěžovatelův otec reálně měli). V průběhu řízení nebylo vyvráceno, že stěžovatel má odůvodněný strach z pronásledování (pomsty) z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, kterou je jeho rodina. Stěžovatel je synem Rusa, jenž zabil důležitou osobnost čečenského odboje. Čečenští bojovníci zcela automaticky považují ruské vojáky za nástroje ruské politiky vůči Čečensku. Proto i zde hraje aspekt zastávání politických názorů důležitou roli, i když přeneseně přes mrtvého otce stěžovatele. Stěžovatel opět namítá, že žalovaný neshromáždil skutečně relevantní podklady a ze shromážděných podkladů, které jsou v dané věci relevantní, nevycházel. Zde stěžovatel odkazuje na bod I. podané žaloby. Stěžovatel má skutečné důvodné obavy, že mu hrozí v případě návratu do země původu vážné nebezpečí, proti kterému jej státní orgány, vzhledem k povaze tohoto nebezpečí, nebudou moci ochránit, v horším případě ani nebudou mít zájem jej ochránit.

[15] Další námitky stěžovatele směřovaly k rozložení důkazního břemene v řízení o mezinárodní ochraně. Stěžovatel uvedl, že implicitní požadavek žalovaného na prokázání skutkového stavu je nelogický a iracionální. Stěžovatel zdůraznil, že není možné, aby osoba mající stejné obavy jako stěžovatel, tyto obavy zcela prokázala. O stěžovatelem tvrzeném nebezpečí se neví, kdy nastane a v jaké podobě, zcela jistě nebude původcem pronásledování dopředu varován. Ze zprávy ACCORD-Ruská federace-krevní msta ze dne

2. 7. 2006 založené ve spise přitom vyplývá, že na území Ruské federace nejde o jedinký případ, ale o známý a státními orgány prakticky nepopíraný a přetrvávající jev, jehož nápravy se téměř nelze domoci. K rozložení důkazního břemene v řízení o azylu stěžovatel poukazuje na 196 a 203 metodické Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydané v roce 1992 Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky OSN. Stěžovatel zdůrazňuje zvláště ustanovení, která ukládají posuzovateli použít veškeré prostředky, které má k dispozici, k zajištění nezbytných důkazů, o něž by se žádost opírala, a ustanovení, které hovoří o nutnosti uznat žadatelovu věc i v případě pochybností.

[16] Další skupina námitek stěžovatele se vztahuje k neudělení humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu žalovaným. Stěžovatel upozorňuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 14/2011 - 135 na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38. Dále stěžovatel cituje závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, a zdůrazňuje především závěr, že správní rozhodnutí o humanitárním azylu podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Stěžovatel též zdůrazňuje závěr vyplývající z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004 - 79, publikovaného pod č. 739/2006 Sb. NSS, podle kterého i když správní orgán rozhoduje na základě absolutně volné správní úvahy, musí být jeho rozhodnutí přezkoumatelné. Dále stěžovatel odkazuje na závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, publikovaného pod č. 906/2006 Sb. NSS. Podle názoru stěžovatele Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že při použití správního uvážení je třeba zvolit i náležité a patřičné odůvodnění, v němž budou obsažena všechna hlediska a kritéria, k nimž správní orgán přihlédl, a uvedeny všechny závěry, ke kterým správní orgán dospěl. Podle názoru stěžovatele žalovaný ani soud nedostaly požadavkům judikatury Nejvyššího správního soudu. Z rozhodnutí správního orgánu, tím méně z rozsudku městského soudu, nelze vysledovat úvahy a hodnocení žalovaného ve vztahu k důvodům humanitárního azylu. Stěžovatel odkazuje na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, týkající se smyslu humanitárního azylu, a uvádí, že k těmto závěrům je třeba přihlídnout také v jeho případě. Stěžovatel se domnívá, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné v části týkající se neudělení humanitárního azylu pro nedostatek důvodů a pokud městský soud přesto rozhodnutí žalovaného přezkoumal, zatížil tak vadou nepřezkoumatelnosti i své rozhodnutí.

[17] Stěžovatel namítá, že do České republiky přicestoval v desíti letech s matkou, proto zde strávil část života, která je nejdůležitější pro jeho integraci do společnosti. Na Rusko nemá žádnou vazbu kromě babičky. Tvzení žalovaného o přetrvávajících rodinných vazbách je nepřezkoumatelné, neboť nemá oporu ve spisovém materiálu ani v žádných důkazech. Stěžovatel uvádí, je „nezaopatřeným dítětem“, vůči kterému je podle názoru žalovaného humánní neudělit azyl, byť si sám svou situaci nezavinil. Městský soud se nevypořádal s žalobními námitkami stěžovatele týkajícími se nedostatků správního uvážení žalovaného ohledně humanitárního azylu.

[18] Další skupina stěžovatelových námitek směřuje proti neudělení doplňkové ochrany žalovaným.

[19] Stěžovatel předně namítá, že závěr městského soudu o neprokázání hrozby vážné újmy, v němž se soud ztotožnil se závěry žalovaného, je nepřezkoumatelný a bez opory ve spisovém materiálu. Stěžovatel poukazuje na to, že žalovaný má z úřední povinnosti vyvinout přiměřenou aktivitu k zajištění dodržení zásady non-refoulement. Stěžovatel odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 7/2010 - 134, ze kterého vyplývá, že judikaturu vztahující se k překážkám vycestování lze aplikovat také na institut doplňkové ochrany. Dále stěžovatel odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78 zabývající se nutností posouzení, zda žadateli o azyl nehrozí při návratu do země původu závažná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Stěžovatel považuje odůvodnění žalovaného ve vztahu k posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany za zcela nedostatečné, neboť z něj není zřejmé, jakými úvahami se žalovaný řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěrů o skutkovém stavu. Žalovaný podle názoru stěžovatele neuvedl s odkazem na spisový materiál, proč je toho názoru, že stěžovateli při návratu do vlasti nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Ze stejných důvodů je postižen vadou nepřezkoumatelnosti i rozsudek městského soudu napadený kasační stížností.

[20] Stěžovatel závěrem navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu napadený kasační stížností zrušil a věc vrátil soudu zpět k dalšímu řízení.

[21] Žalovaný se nejprve vyjádřil k blanketní kasační stížnosti stěžovatele ze dne 17. 7. 2012 podáním ze dne 19. 12. 2012. V tomto podání žalovaný uvedl, že kasační stížnost neobsahuje zákonem stanovené náležitosti (konkrétně stížní body) a navrhl odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost. K doplnění kasační stížnosti stěžovatele ze dne 7. 11. 2012 se žalovaný vyjádřil podáním ze dne 22. 1. 2013. V tomto podání žalovaný uvedl, že plně odkazuje na odůvodnění svého rozhodnutí rozsudek soudu a nespátuje v nich žádné pochybení. Dále žalovaný uvedl, že v případě stěžovatele neshledal existenci žádného z taxativně stanovených důvodů podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný podložil svůj závěr o nemožnosti aplikace § 12 zákona o azylu relevantními podklady. Stěžovatel není a nebyl členem žádné politické strany, organizace či hnutí a žádnou veřejnou politickou činnost v zemi původu nevykonával, neboť ji opustil s matkou ve věku deseti let. K námitce stěžovatele, že má odůvodněný strach z pronásledování pro příslušnost k určité sociální skupině (své rodině), žalovaný uvedl, že nelze hovořit o sociální skupině u osob, které nespojuje jejich postavení ve společnosti ale pouze příbuzenský vztah. Stěžovatel ani v průběhu správního řízení svou rodinu necharakterizoval jako určitou sociální skupinu ve smyslu zákona o azylu a žalovaný neměl ani důvod rodinu stěžovatele pod tuto definici podřadit.

[22] Také pasáž odůvodnění svého rozhodnutí pojednávající o neudělení humanitárního azylu považuje žalovaný za správnou a řádně odůvodněnou. Stěžovatel v rámci azylové procedury neuvedl žádné mimořádné okolnosti, např. vážné zdravotní obtíže ohrožující život. Stěžovatel v České republice pobývá 12 let, má zde přítelkyni, v Rusku žije pouze babička, stěžovatel hovoří česky, nikoliv rusky, má zde zázemí a kamarády. Stěžovatel je již plnoletý (téměř 23 let), proto se podle názoru žalovaného v případě návratu do Ruska

bude muset o sebe umět postarat sám jako každý jiný občan této země. Humanitární azyl lze udělit pouze ve výjimečných případech, což však není případ stěžovatele.

[23] Informacemi o zemi původu podložil správní orgán i svůj závěr o neudělení doplňkové ochrany, neboť nedošlo k naplnění některého z taxativně vymezených definičních znaků vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Z informačních zdrojů je zřejmé, že stěžovatel má možnost se v zemi původu (konkrétně v Ruské federaci – Severní Osetii), kde před vycestováním pobýval, obrátit na příslušné státní orgány a domoci se ochrany své osoby před obávanou krevní mstou.

[24] Podaná žádost o udělení mezinárodní ochrany rovněž působí účelově, jelikož stěžovatel do České republiky přicestoval s matkou v roce 2000, první azylová procedura (na žádost matky) byla ukončena již v roce 2006. Další žádost stěžovatel podal v roce 2009, kdy zde pobýval několik let nelegálně a hrozilo mu správní vyhoštění.

[25] Závěrem žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[26] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a zjistil, že kasační stížnost je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Stěžovatel je též zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[27] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. Kasační stížnost ve věcech azylu podle § 104a odst. 1 s. ř. s. musí být odmítnuta v případech, kdy svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této

kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

[28] Stěžovatel uvedl, že přijatelnost své kasační stížnosti spatřuje v zásadním pochybení městského soudu, které mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Nejvyšší správní soud však v případě stěžovatele neshledal naplněným tento, ani žádný jiný důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

[29] Nejvyšší správní soud nejprve poukazuje na svou judikaturu týkající se odkazů na žalobu v kasační stížnosti. V rozsudku ze dne 28. 8. 2008, č. j. 2 As 43/2005-79 zdejší soud uvedl: „Zpravidla je třeba, aby důvody kasační stížnosti jako jednu z jejích náležitostí (§ 106 odst. 1 věta první s. ř. s.) stěžovatel uvedl přímo v textu kasační stížnosti, neboť v opačném případě by hrozilo, že tyto důvody nebudou uvedeny dostatečně jednoznačně, určitě a srozumitelně. Pokud však stěžovatel v kasační stížnosti odkáže na konkrétní, ve vztahu k jeho věci jednoznačně individualizovanou a nezaměnitelnou skutkovou či právní argumentaci, kterou vyslovil v předchozím řízení soudním či správním, a pokud tato argumentace nevyžaduje pro účely kasační stížnosti žádné další konkretizace, modifikace či upřesnění, lze ji zásadně považovat za součást důvodů kasační stížnosti, jak je má na mysli § 106 odst. 1 s. ř. s.“ Tato pravidla aplikoval zdejší soud např. v usnesení ze dne 31. 10. 2011, č. j. 3 Azs 19/2011 – 76, kde konstatoval: „Jednou z těchto podmínek je, aby byl v textu kasační stížnosti učiněn konkrétní odkaz na jednoznačně individualizovanou a nezaměnitelnou skutkovou či právní argumentaci. Již tato primární podmínka v nyní projednávané věci naplněna není, neboť odkaz stěžovatele na žalobu je zcela obecný a neváže se k jakémukoli konkrétnímu tvrzení. Z toho důvodu nemohl Nejvyšší správní soud odkaz stěžovatele na skutková a právní tvrzení v žalobě akceptovat za součást důvodů kasační stížnosti a zabýval se tak jen těmi důvody, které byly výslovně vymezeny přímo v textu kasační stížnosti.“ S odkazem na uvedenou judikaturu zdejší soud konstatuje, že se obecnými odkazy stěžovatele v kasační stížnosti na žalobu a tam uvedené námitky nezabýval a vycházel pouze z textu kasační stížnosti stěžovatele.

[30] K obecně formulované námitce stěžovatele, že rozsudek městského soudu je nepřezkoumatelný pro naprostou absenci odůvodnění, zdejší soud uvádí, že tato námitka neodpovídá obsahu rozsudku městského soudu napadeného kasační stížností. (Ostatně i sám stěžovatel si zde protiřečí, neboť v kasační stížnosti uvádí, že odůvodnění rozsudku městského soudu začíná až na straně sedmé z deseti.)

[31] Nejvyšší správní soud neshledává žádné pochybení v postupu žalovaného, kdy žalovaný porovnával obsah nynější stěžovatelovy výpovědi s obsahem výpovědi a žádosti jeho matky v předchozím řízení o mezinárodní ochraně. Kromě toho, že tento postup je zcela běžný v případech, kdy je podána opakovaná žádost o mezinárodní ochranu, Nejvyšší správní soud též uvádí, že jde také o jeden ze způsobů verifikace stěžovatelovy výpovědi, po které ostatně sám stěžovatel v kasační stížnosti volá. Dále není zřejmé, proč stěžovatel namítá, že do pohovoru v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany (údajně) nesmí vstupovat ani právní zástupce, když stěžovatel při pohovoru dne 31. 7. 2009 ani při doplňujícím pohovoru dne 24. 6. 2011 podle protokolů ve správním spise vůbec nebyl

právní zástupce stěžovatele přítomen, stěžovatel ani ve správním řízení zastoupen nebyl. Pokud stěžovatel namítá vedení pohovoru žalovaným směrem ke zjišťování rozporů ve výpovědi stěžovatele, poukazuje zdejší soud na svou judikaturu. V rozsudku ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 – 40 zdejší soud dospěl k závěru, že *„Jelikož často není v možnostech žadatele o azyl prokázat svá tvrzení jiným způsobem než vlastní věrohodnou výpovědí, je srovnání skutečností jím uvedeným v žádosti o azyl, vlastnoručně psaném prohlášení a v pohovoru významným měřítkem jeho věrohodnosti. Pokud tedy žadatel některé podstatné skutečnosti vůbec nezminí ve své žádosti a zejména ve vlastnoručně psaném prohlášení a uvede je až u pohovoru, nelze správnímu orgánu vytýkat, že k nim přistupuje s určitou mírou pochybností. To platí spíše, jestliže žádost o azyl zároveň obsahuje sdělení, že jiné než uvedené důvody k podání žádosti o azyl žadatele nevedly.“* V rozsudku ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 – 105 pak zdejší soud konstatoval, že *„Nevěrohodnost tvrzení, zejména vzhledem k jejich rozporuplnosti, znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele o azyl podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.“* Z uvedeného tedy vyplývá, že případné rozpory ve výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu mohou legitimně vést správní orgán k pochybnostem o věrohodnosti jeho výpovědi. Zdejší soud neshledal ve způsobu vedení pohovoru se stěžovatelem nic, co by nasvědčovalo tomu, že pohovor byl veden žalovaným se záměrem znevěrohodnit stěžovatele. Pokud se ve výpovědi stěžovatele vyskytl rozpor, žalovaný mu umožnil tento rozpor vysvětlit. (Srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007 – 55, ze kterého se podává: *„Zjistí-li správní orgán, že výpovědi žadatelů o azyl o týchž skutečnostech si odporují, je jeho povinností poskytnout těmto žadatelům možnost rozporu vysvětlit, jinak je závěr správního orgánu o nevěrohodnosti takových výpovědí v rozporu s § 3 správního řádu z roku 2004.“*)

[32] Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že účelem žádosti o mezinárodní ochranu je zcela jistě dosažení přiznání statusu azylanta, se kterým souvisí i trvalý pobyt na území České republiky (srov. ust. § 76 zákona o azylu). Žádost o udělení mezinárodní ochrany, která by sledovala pouze legalizaci pobytu, však nelze považovat za oprávněnou. K tomu zdejší soud odkazuje např. na svůj rozsudek ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, publikovaný pod č. 397/2004 Sb. NSS, ze kterého se podává: *„Potřeba další legalizace pobytu žalobce, který na území České republiky pobýval legálně od roku 1988 do 2001, není zákonným důvodem pro udělení azylu (§ 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu).“*

[33] Pokud jde o stěžovatelovy obavy z krevní msty, konstatuje nejvyšší správní soud, že se jedná o nebezpečí hrozící stěžovateli ze strany soukromých osob. Aby mohly problémy se soukromými osobami být považovány za azylově relevantní pronásledování, je nezbytné, aby byly způsobovány původci pronásledování (srov. § 2 odst. 8 zákona o azylu), kteří jsou označeni v ust. § 2 odst. 9 zákona o azylu, podle něhož se *původcem pronásledování nebo vážné újmy rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.* U soukromých osob jako původců pronásledování tedy musí přistoupit k samotnému pronásledování také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před původci pronásledování, aby mohlo být takové pronásledování ze strany soukromých osob přičitatelné státu a tím azylově relevantní. Zdejší soud se opakovaně již v minulosti k této problematice vyjádřil. Např. v rozsudku ze dne 14. 6. 2007,

č. j. 9 Azs 49/2007 - 68 uvedl, že skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny. V této souvislosti lze odkázat rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, čj. 6 Azs 479/2004 - 41, podle kterého pro to, aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany. Na tomto místě Nejvyšší správní soud připomíná, že v případě stěžovatele nebylo nijak prokázáno, že by státní orgány Ruské federace odmítaly stěžovateli před nebezpečím krevní msty poskytnout ochranu nebo že by nebyly schopny tuto ochranu zajistit. Sám stěžovatel v kasační stížnosti sice upozorňuje na možnost, že by státní orgány nebyly schopny jej před tímto nebezpečím ochránit, v horším případě ani nebudou mít zájem jej ochránit, toto tvrzení však nijak blíže nezduvodňuje.

[34] K námitkám stěžovatele ohledně rozložení důkazního břemene v azylovém řízení a prokazování skutkového stavu nejprve Nejvyšší správní soud odkazuje na svou předcházející judikaturu zabývající se důkazním břemenem v řízení o poskytnutí mezinárodní ochrany, např. na rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, v němž zdejší soud uvedl, že „Není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.“ V rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70 pak Nejvyšší správní soud konstatoval, že „Pokud jde o břemeno důkazní, to je již výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují. V mnoha případech však musí žalovaný rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel, ani žalovaný schopen doložit, či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele.“ Nejvyšší správní soud se také již v minulosti vyjádřil k povaze stěžovatelem citované metodické Příručky vydané Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, srov. např. rozsudek ze dne 5. 5. 2004, č. j. 2 Azs 15/2004 - 72, ve kterém zdejší soud uvedl, že „...uvedenou Příručku vydanou Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky jako komentář k Ženevské konvenci z roku 1951 používá žalovaný při posuzování žádosti o udělení azylu. Při této rozhodovací činnosti je žalovaný vázán zákonem a mezinárodními smlouvami a zmíněná Příručka je pro něho pouhou výkladovou pomůckou.“ Nejvyšší správní soud dále poznamenává, že zejména za situace, kdy stěžovatel svoji žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany zdůvodňoval kromě obav z krevní msty také obavami z trestu, který mu podle jeho názoru hrozí v Rusku za nenastoupení základní vojenské služby, se nemohl žalovaný obrátit na ruské orgány, aby mu potvrdily totožnost stěžovatelova otce či tvrzení stěžovatele, že jeho otec zabil významného čečenského bojovníka, neboť podle ust. § 19 odst. 1 věta druhá zákona o azylu „Ministerstvo, popřípadě další orgány státu nebo orgány veřejné správy nesdělí jakýmkoliv způsobem údajným původcům pronásledování nebo vážné újmy informace o žádosti o udělení mezinárodní ochrany a nezíská

v souvislosti s řízením ve věci mezinárodní ochrany informace o žadateli o udělení mezinárodní ochrany od údajných původců pronásledování nebo vážné újmy.“ V projednávaném případě žalovaný shromáždil relevantní informace o zemi původu, na které odkazuje také v odůvodnění rozhodnutí žalovaného.

[35] Dále Nejvyšší správní soud konstatuje, že v rozhodnutí žalovaného je úvaha o humanitárním azylu obsažena na str. 7 a také městský soud se ve svém rozsudku otázkou humanitárního azylu zabýval na str. 8, úvahu žalovaného přitom podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze považovat za projev libovůle překračující hranice správního uvážení. Nejvyšší správní soud poukazuje na svou judikaturu týkající se smyslu humanitárního azylu, zejména na rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55 (citovaný v kasační stížnosti i stěžovatelem), v němž zdejší soud dospěl k závěru, že „Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“ V této souvislosti není zřejmé, proč se stěžovatel domnívá, že skutková zjištění žalovaného o přetrvávajících rodinných vazbách stěžovatele na území Ruska nemají oporu ve spisovém materiálu, když sám stěžovatel v průběhu správního řízení opakovaně uvedl, že v Rusku žije jeho babička. K argumentaci stěžovatele, že v jeho případě je „nehumánní“ neposkytnout azyl, zdejší soud uvádí, že na poskytnutí humanitárního azylu není právní nárok a soud ve správním soudnictví nemůže vlastní úvahou nahradit správní uvážení žalovaného, resp. dospět ohledně splnění podmínek udělení humanitárního azylu k jiným závěrům než žalovaný (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48).

[36] Stěžovatel dále namítal nedostatečné odůvodnění rozhodnutí žalovaného ve vztahu k doplňkové ochraně podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud k této námitce stěžovatele uvádí, že odůvodnění ve vztahu k neudělení doplňkové ochrany je v rozhodnutí žalovaného obsaženo na str. 7 - 8. K obecné námitce stěžovatele, že z odůvodnění nejsou zřejmé úvahy, kterými se žalovaný řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů a utváření závěrů o skutkovém stavu a že žalovaný neodůvodnil své závěry s odkazem na spisový materiál, Nejvyšší správní soud uvádí, že žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že při posouzení doplňkové ochrany vycházel z výpovědi stěžovatele a také z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Rusku, přičemž tyto informace žalovaný rovněž blíže specifikoval. Z odůvodnění je tedy dostatečně zřejmé, z jakých podkladů žalovaný při posouzení otázky doplňkové ochrany vycházel. Rovněž Nejvyšší správní soud neshledal absenci úvah o hodnocení důkazů.

[37] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje v posuzované věci dostatečná vodítka pro vypořádání se s kasačními body. Zdejší soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností uzavřel, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji na základě § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

IV. Náklady řízení

[38] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo návrh odmítnut.

[39] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2012, č. j. 6 Azs 28/2012 - 23 by stěžovateli ustanoven zástupcem pro řízení o kasační stížnosti Mgr. et Mgr. Marek Čechovský, advokát. Podáním ze dne 19. 12. 2012 ustanovený zástupce stěžovatele sdělil Nejvyššímu správnímu soudu, že je plátcem DPH, což doložil osvědčením registraci ze dne 17. 7. 2006, a odměnu za zastupování vyčíslil ve výši 2100 Kč za podání kasační stížnosti, režijní paušál 300 Kč, DPH ve výši 480 Kč a úhradu soudního poplatku za kasační stížnost ve výši 5000 Kč, celkově tedy ustanovený zástupce stěžovatele požadoval na nákladech řízení 7880 Kč.

[40] Nejvyšší správní soud předesílá, že cizince v řízení o kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je ze zákona osvobozen od soudních poplatků (srov. § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích). Z obsahu spisu také nevyplývá, že by stěžovatel nebo jeho ustanovený zástupce uhradili soudní poplatek za kasační stížnost. Nejvyšší správní soud proto nepřiznal stěžovateli požadované náklady ve výši 5000 Kč. Vyčíslení odměny ustanoveného zástupce stěžovatele však odpovídá obsahu spisu, soud proto ustanovenému zástupci stěžovatele přiznal odměnu ve výši 2100 Kč za podání kasační stížnosti (srov. ust. Čl. II vyhlášky 486/2012 Sb., § 9 odst. 3 písm. f), § 7 bod 5, § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif ve znění účinném do 31. 12. 2012), režijní paušál 300 Kč (srov. § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif ve znění účinném do 31. 12. 2012) a DPH ve výši 21%, tedy 504 Kč. Celkově činí odměna ustanoveného zástupce stěžovatele 2904 Kč.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. března 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdlil
předseda senátu